

تهران / تهران

مریم اطمینانی

عکس‌ها: سعید فتوحی

منحصر به فردترین اتول های دنیا
اینجا ردیف شده اند

کالسه که بخار کنار کرایسلر K۳۰۰

می گویند نخستین ایرانی که با اتومبیل آشنا شد ناصرالدین شاه بود، البته در دومین سفرش به فرنگ؛ اما او کوچک ترین رغبتی به تهیه اتومبیل نشان نداد تا اینکه با بر تخت نشستن پسرش مظفرالدین شاه، نخستین اتومبیل به نام «کالسه بخار» در سال ۱۲۸۰ شمسی وارد تهران شد. مظفرالدین شاه در سفر خود به اروپا در سال ۱۲۷۹ شمسی در شهر بروکسل، پایتخت بلژیک یک دستگاه اتومبیل کالسه فور خرید. این اتومبیل از راه دریا و از طریق بندر انزلی به ایران وارد شد. این اتومبیل با زغال سنگ کار می کرد و برای راندن و تعلیم، یک راننده بلژیکی هم استخدام شده بود. ورود اتومبیل به ایران با سر و صدا و جنجال فراوان همراه بود. مردم از دیدن وسیله ای که خود به خود راه می رفت و حیوان آن را نمی کشید به شدت حیرت زده بودند اما زمان زیادی طول نکشید که خودرو در گوشه ای بی استفاده ماند و در آخر هم در اثر پرتاب بمب منهدم شد و از بین رفت.

ابریشم با طرح برگ زیتون به کار رفته که این طرح روی سپر جلو و عقب خودرو هم کار شده است. تمام بخش های طلایی خودرو آب طلاکاری شده است. این خودرو زمانی که ساخته شد و به ایران آمد رنگ سفید داشت اما در ایران به دستور رضاشاه به رنگ سرمه ای تیره که رنگی سلطنتی به شمار می رفت، در آمد. این لیموزین، گرانبهاترین خودرو جهان در زمان خود بود و روزنامه نیویورک تایمز در همان زمان اخباری در مورد آن نوشت. تاج های آن در دوره پهلوی اول روی چراغ ها و در دوره پهلوی دوم روی در خودرو نصب شده است. از اتفاقات تاریخی که به این خودرو نسبت داده می شود یک عروسی و مرگ است. می گویند «ثریا» با این خودرو در روز عروسی به کاخ مرمر برده شد و پهلوی دوم روز خاکسپاری پدرش در شاه عبدالعظیم حسنی (ع) سوار بر این خودرو بوده است.

● هدیه را باز نکرده پس فرستاد

شاید شنیده باشید هدیه گرانبهائی باز نشده پس فرستاده می شود اما اینجا در موزه خودرو با «پنتر لیزر» خودرو انگلیسی که تنها یک دستگاه از آن توسط کمپانی «پنتر وستونیندز» در سال ۱۹۷۴ تولید شده، دچار همین سرنوشت شده است. نماینده کمپانی پنتر در کانادا از «رابرت جانکل» خواست اتومبیل منحصر به فردی بسازد تا آن را به عنوان هدیه ای غیرمنتظره به همسرش بدهد. خودرویی مصداق «شتر گاو پلنگ» نه ساحلی و نه اسپرت و در عین حال هر دو! شکل کلی خودرو شبیه قایق است و لاستیک های پهن و بدنه آلومینیومی ضد زنگ دارد و شامل یک اتاقک سه نفره در یک ردیف است و درهای خودرو مانند لامبورگینی به سمت بالا باز می شود. اما این خودرو پس از ساخت مورد پسند همسر نماینده کمپانی پنتر قرار نگرفت و به کارخانه پنتر در انگلستان بازگشت.

در نهایت زمانی که پهلوی دوم ولیعهد ایران بود در بازدید از کارخانه از این خودرو خوشش آمد و آن را خریداری و راهی ایران کرد. خودرو دیگری از کمپانی «پنتر وستونیندز» هم در موزه وجود دارد. خودرو پنتر جی ۷۲ بنفش رنگ تولید ۱۹۷۲ میلادی که از قطعات جکواردر در آن استفاده شده است. این کمپانی در

از کنار کالسه ای که تا دوره رضا شاه کاربرد داشته و در این دوره از لاکه رنگ به مشکی تغییر رنگ می دهد و آرم سلطنتی روی آن نصب می شود می گذریم تا به دیدن ۵۵ خودرو و چهار موتور دیگر برویم.

● ماجرای یک مجسمه هنری

در سالن شماره ۱ با خودروهای کلاسیک بین ۷۰ تا ۱۰۰ سال قدمت بدون شک «رولز رویس سیلور گوست» احمد شاه قاجار در نگاه نخست چشم هر بیننده ای را خیره می کند. این خودرو در سال ۱۹۲۲ میلادی (۱۳۰۱ شمسی) به سفارش احمد شاه قاجار از شرکت رولز رویس از انگلستان خریداری شد. بدنه این خودرو از چوب و اتاق و سقف آن از جنس آهن است. جالب اینکه نخستین مجسمه رولز رویس از جنس نقره هم روی همین خودرو نصب شده است. این مجسمه نسبت به سایر مجسمه های این نوع خودرو ارتفاع بیشتری دارد و نام سازنده در پایه آن حک شده است. این مجسمه به تنهایی یک اثر هنری فاخر به شمار می رود. کارشناسان خودرو معتقدند در واقع نصف ارزش خودروهای رولز رویس متعلق به مجسمه های آن است. در رولز رویس های جدید این قابلیت ایجاد شده که اگر کسی به صرافت دزدی از این خودروها افتاد به صورت اتوماتیک این مجسمه ها به داخل اتومبیل فرو رود و استتار شود! در مورد رولز رویس احمد شاه برخی روایت ها حکایت از آن دارد که او با همین خودرو تا لب مرز می رود و آنجا خودرو را تحویل رضاشاه می دهد و دیگر هرگز به ایران باز نمی گردد.

● این خودرو مرگ و عروسی دیده

پیرس آرو مدل A، خودرو لیموزین و سفارشی گزینده دیدنی دیگری است که توسط شرکت پیرس-آرو سازنده اتومبیل های لوکس و گرانبهاترین در سال ۱۹۳۰ میلادی در آمریکا ساخته شده است. از مالکان خاص اتومبیل های پیرس آرو می توان به امپراتور ژاپن، رضاخان (پادشاه ایران)، ابن مسعود (پادشاه عربستان) و بسیاری از افراد مشهور دیگر اشاره کرد. داخل این خودرو که توسط رضاشاه به قیمت ۳۰ هزار دلار خریداری شده پارچه